

Кишенькові крадіжки

Кубрак К.В., курсант 302 навчальної групи ННІ №1 НАВС.

Науковий керівник: завідувач кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування, кандидат юридичних наук **Марков М.М.**

Кримінальна статистика останніх років свідчать про тенденцію збільшення кількості майнових злочинів, особливо крадіжок особистого майна громадян.

Різновидом таємного викрадення майна є крадіжки з одягу, сумок або іншої ручної поклажі, а також зрізання годинників, фотоапаратів, мобільних телефонів та ін., що об'єднуються в практиці розслідування поняттям кишенькові крадіжки. Кишенькові злодії заподіюють не тільки матеріальний збиток окремим громадянам. Будучи своєрідними хранителями злочинних традицій ще часів царської Росії, вони передають їх частини нестійкою молоді, заражаючи ідеями «легкого життя».

Кишенькові злодії нерідко сприяють переходу особливо небезпечних злочинців на нелегальне становище, забезпечуючи їх краденими документами. Деяка частина злодіїв спеціалізується на вчиненні крадіжок в іноземців, тим самим дискредитується наша держава, викликаючи небажаний резонанс за кордоном.

Слід враховувати, що кількість зареєстрованих кишенькових крадіжок не завжди повністю відображає дійсну картину, оскільки багато потерпілих не помічають дій кишенькового злодія, а виявивши пропажу грошей або гаманця, помилково вважають, що втратили їх. Особи, що звернулися в поліцію з приводу зникнення у них з кишень або з сумок грошей або речей, нерідко не можуть точно і переконливо вказати обставини злочину і прикмети злочинців. Боротьба з кишеньковими крадіжками пов'язана зі значними труднощами. Тривале вдосконалення одних і тих же злочинів закономірно виробляє у цієї категорії злочинців спеціальні злодійські прийоми, стійкі професійні навички. Тому боротьба з крадіжками з кишень є справою досить складним, що вимагає особливих форм і методів, особливого організаційного підходу, специфічних прийомів, а також спеціальної підготовленості особового складу. У більшості випадків (86,8%) вчиняються особами чоловічої статі.

Серед осіб, які вчинили кишенькові крадіжки, найбільш криміногенною є вікова група 25 – 29 років, а найближча до неї – 18 – 24 роки (характерно, що особини, які почали злочинну діяльність у цьому віці, частіше за інших засуджених вчиняли повторні крадіжки).

У кишенькових крадіїв освітній рівень нижче, ніж в інших категоріях злочинців. З початковою освітою серед їх є 7,2%, з неповною - 34,9%, з середньою та спеціальною - 57,9%, осіб, які мають вищу освіту серед кишенькових злодіїв немає.

Соціальний стан, рід зайняти й відношення до праці в кишенькових крадіїв доволі специфічне: інтелігенції немає; службовці та учні складають 2,5%, робочі - 38%, сільськогосподарських працівників немає; осіб без певного роду зайняти - 59,5%. Серед останніх майже третина не має постійного місця проживання. Алі, робота для кишенькових крадіїв є лише ширмою - 64,2% засуджених, які значилися до затримання працюючими, постійно гастролювали з метою вчинення злочинів. Не можна не враховувати й ті, що певна частка кишенькових злодіїв не прагне працювати через побоювання втратити чутливість пальців рук. Чинність звички до відхилу від роботи в кишенькових злодіїв значно сильніше ніж страх перед покаранням.

Загальний рецидив серед кишенькових крадіїв складає 85,5%, а спеціальний - 78%. Серед рецидивістів, які відбували покарання за кишенькові крадіжки, 15,6% малі дві судимості, 19,3% - три, 26,5% - чотири, 19,3% - п'ять і стільки ж більше п'яти. При цьому 70% з їх за кишенькові крадіжки судимі більше трьох разів.

Слід зазначити, що якщо 20—25 років тому 80 % кишенькових крадіїв затримували у торгових точках, то сьогодні для 90 % крадіїв основне місце роботи — громадський транспорт. Одягаються вони звичайно, щоб не привертати до себе уваги. Втім під час уважного спостереження, як стверджують практичні працівники, кишенькового крадія можна «вирахувати». Особливості їх «професії» вимагають певних правил поведінки. Кишеньковим крадіям властиві, як правило, такі характерні риси.

У громадський транспорт він сідає останнім. Із кількох дверей обирає ті, біля яких утворюється найбільший натовп пасажирів. Поки люди сідають у тролейбус або автобус, він встигає

оглянути сумки, пакети, кишені й обрати можливих жертв. Стоячи на підніжці транспорту, крадій має перевагу — сумки і кишені опиняються біля нього на рівні рук, що полегшує справу.

Якщо маршрут закінчується, переходить на іншу сторону і знову продовжує “працювати”, що на сленгу оперативників називається “оборотка”.

Кишенькові крадії діють групою від 2 до 4 осіб, у якій кожен має своє завдання: один — відволікає, другий — підштовхує, третій — “тягне”. Зазвичай вони не розмовляють один з одним, навіть навпаки — можуть посваритися (мов, не штовхайся, хлопче!), створюючи враження, що вони абсолютно незнайомі люди. Найчастіше вкрадений гаманець передається з РУК у руки.

За словами оперативників уже за поведінкою крадія видно, коли він вчинив свою ганебну справу. Зазвичай вони прагнуть щонайшвидше “скинути” випотрошений гаманець. І лише в тому випадку, якщо річ красива і дорога, її можуть залишити, наприклад, для продажу.

Найчастіше жертвами кишенькових крадіїв стають жінки. Як правило, гроші вони носять у сумочках, які або легко відкриваються, або розрізаються лезом, заточеною монетою чи маленьким ножиком.

Окремо варто згадати про циганів, які в основному працюють на ринках, рідше — у транспорті. Кишенькові крадії" цигани працюють швидко, непомітно та вміло, а тому, за визнаннями самих оперативників, їх надзвичайно важко зловити. Їх вважають майстрами крадійської справи споконвіку. На відміну від звичних кишенькових крадіїв вони не віддають рекетирам частину своєї здобичі.

Слід зазначити, що крадійська діяльність — одна з найстійкіших і “рецидивонебезпечних”. Починається вона часто з ранніх років. Більше 60 % осіб, уперше засуджених за крадіжки, знову постають перед судом з обвинуваченням у таких самих злочинах. А після двох судимостей за крадіжки умовна вірогідність спеціального рецидиву збільшується до 80 %. Серед засуджених переважають чоловіки, жінки становлять 13 %. Більше третини крадіїв — неповнолітні. 18—20-річні становлять 27 %, у віці 25—29 років — 14 %. Лише кожен п’ятий з осуджених був старшим 29 років. Таким чином, у середовищі крадіїв переважає молодь. Але серед засуджених за крадіжки державного і колективного майна помітно зростає віковий рівень: тут частка осіб середнього віку (30—49 років) удвічі більша. Майже половина крадіжок здійснюється групою.

Правоохоронні органи рекомендують:

- Бути особливо уважними у переповненому транспорті, на ринках. До транспорту заходити швидко і біля входу намагатися не затримуватись;
- не носити гаманці та цінні речі у сумках, барсетках, кишенях брюк, особливо задніх. Користуватися внутрішніми кишенями піджаків, сумками-візитками;
- не класти гаманець у відкриту сумку поверх продуктів;
- не носити при собі без потреби великі суми грошей готівкою. Для купівлі дорогоцінних речей краще користуватися пластиковою карточкою;
- не тримати в одній кишені купюри різної номінальної вартості. -перебуваючи у багатолюдних місцях – в магазинах, на ринку, транспорті, зберігайте свої гроші та цінності у внутрішніх кишенях сумки;
- сумку тримайте якомога ближче до себе, не перекидайте її за спину, якщо у ній знаходиться велика сума грошей.

Розглянута проблема повинна постійно перебувати в центрі уваги як практичних працівників, так і вчених. На жаль, доводиться визнати, що юридична і спеціальна література питань організації боротьби з кишеньковими крадіжками, узагальненню передового досвіду викриття кишенькових злодіїв, опису сучасних різновидів (способів) вчинення таких злочинів приділяє поки занадто мало уваги.